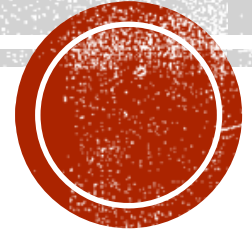

FOTO ĞRAFÇILIK

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT
gozde.mert@nisantasi.edu.tr

Kompozisyon

Kompozisyon, görüntü alanındaki nesnelerin genel estetik kurallarına bağlı kalarak yerleştirilmesidir. Yerleştirilecek konuların sınırlarını belirleyen çerçeveye ise kadraj adı verilir. Düzenleme, rahat algılanabilir bir şema ile yapıldığında, izleyicinin daha önce beyinde oluşmuş olan tanıdık bir şekilden dolayı, o fotoğraf karesi ile daha çabuk diyalog kurulur. "S, X, /, T, +, Z, N, L" gibi çizgiler ile 'üçgen, dörtgen ve daire' gibi şekiller kompozisyonda sık başvurulan şemalardandır. Her fotoğrafa şema yakıştırmak gerekmez. Şemalar, fotoğrafı daha anlaşılır kılar. Fotoğrafı etkili kılan, tabii ki yalnızca şema değildir. Bunun yanı sıra uygun yer, bakış açısı, doğru objektif seçimi de önemlidir.

Durağan konularda bu şemaların oluşması seçilen bakış noktasına, hareketli konularda ise hem bakış açısı hemde objelerin yer değişmesine bağlıdır. Işık koşullarının değişimine göre leke dağılımı da değişeceğinden, bakış uzaklığının yeniden seçimi gerekebilir.

Konuya hangi perspektiften görmek istediğimize bağlı olarak objektif seçimi önem kazanır.

Kompozisyonda diğer önemli bir konu ise ilgi merkezidir. İlgi merkezi, seçilen çerçevenin içinde ilk kez dikkati çeken noktadır. Bu da, mesaj vermek istediğimiz konuyu, fotoğrafın en can alıcı kısmına yerleştirilmesi demektir.

Etkili bir fotoğraf elde edebilmek için, kritik an, bakış yönü, bakış yüksekliği, bakış açısı, belirginlik ögesi ve zamanlama önemlidir.

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Altın Kesim Kuralı:

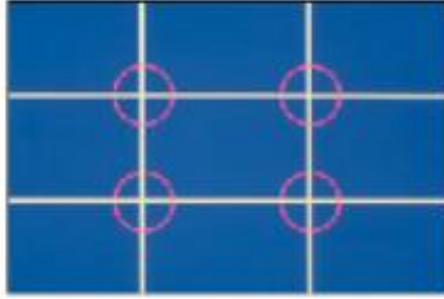
Altın kesim, fotoğrafçının fotoğraf karesi üzerine yatay ve dikey olarak eşit aralıkta, hayali çizgiler çizmesiyle oluşur. Görüntü düzlemini hem yatayta hem dikeyde 3 eşit parçaya bölecek olursak, birbirini kesen doğruların kesişme noktaları, ilgi merkezini yerleştirebileceğimiz en uygun noktalardır. Örneğin, yatay kadrajda bir portre çekilirken, konu sol üstteki kesişme noktasına yerleştirilirse sonuç daha ilgi çekici olur. İki ilgi merkezinin yer aldığı fotoğraflarda dört noktadan diagonal olanlar tercih edilmelidir. Altın kesim kuralı, çerçeve içinde yer alan şekillerin rahatça seçilebilecekleri dengeli bir durumda bulunmalarını sağlar.

Çerçeve Kullanımı:

İzleyici gözünü kontrol etmek için çerçeve kullanmak etkili bir yoldur. Çerçeveler gözü nereye bakacağı konusunda yönlendirir. Bir fotoğraf kompozisyonu oluştururken, çevredeki bir nesne ile çerçevelemek hem konuyu doğal çerçevesinde gösterir hem de izleyici gözünün bu çerçeve dışına çıkmasını önler. Çerçeveleme özenle yapılmalıdır. Köprüler, kemerler, kapılar, pencereler, ağaçlar iyi birer çerçeve oluşturabilirler. Çerçevede önemli olan, çerçeve olarak kullandığımız nesnenin ana konuyu ezmemesidir.

Kompozisyon 1/3 Kuralı

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Kompozisyon

Ufuk Çizgisi:

Ufuk çizgisinin nereye konulması gerektiği, dış mekanlarda fotoğraf çeken insanların en sık karşılaştıkları sorunlardır. Buna karar vermek önemli, ancak bir o kadar da zordur. Temel yaklaşım, altın kesim kuralını da hatırlayarak, çerçevenin 2/3'lük bir bölümünü gökyüzü veya kara (ya da deniz) parçası ile doldurmaktır. Bu, daha çok hangi tarafın önemli olduğuna bağlıdır. Ufuk çizgisi ortaya konduğu zaman zayıf ve durağan bir kompozisyon olarak algılanır. Bu durumun tek istisnası, çok iyi bir yansımanın olduğu deniz veya göl fotoğraflarıdır. Tam simetri etkisi oluşan bu tür yansımalarda ufuk çizgisi tam ortaya yerleşebilir. Ayrıca, ufuk çizgisinin eğik olmamasına ve mutlaka çerçevenizin alt ve üst kenarlarına paralel olarak yerleştirilmesine özen göstermeliyiz.

Belirginlik:

Fotoğrafını çektiğimiz konunun izleyici tarafından algılanabilir olması önemlidir. Konu formu, rengi ve ışığıyla belirginse, algılamada bir sorun yaşanmaz. Ancak belirginliğin sağlanmadığı fotoğrafların anlaşılması ve değerlendirilmesi zordur. Konunun belirginliğini artırmak için, konuyu ilk gördüğümüz anda fotoğrafını çekmek yerine, konunun çevresinde dolaşarak uygun bir çekim açısı aramak gerekir. Farklı yükseklikler, farklı objektifler, farklı filtreler, hatta farklı filmler deneyerek en uygun koşul sağlanmalıdır. Ayrıca konu ile fon arasındaki ilişkiye dikkat edilerek, fondaki herhangi bir nesnenin ön plandaki konunun belirginliğini azaltmasına izin vermemek gerekir.

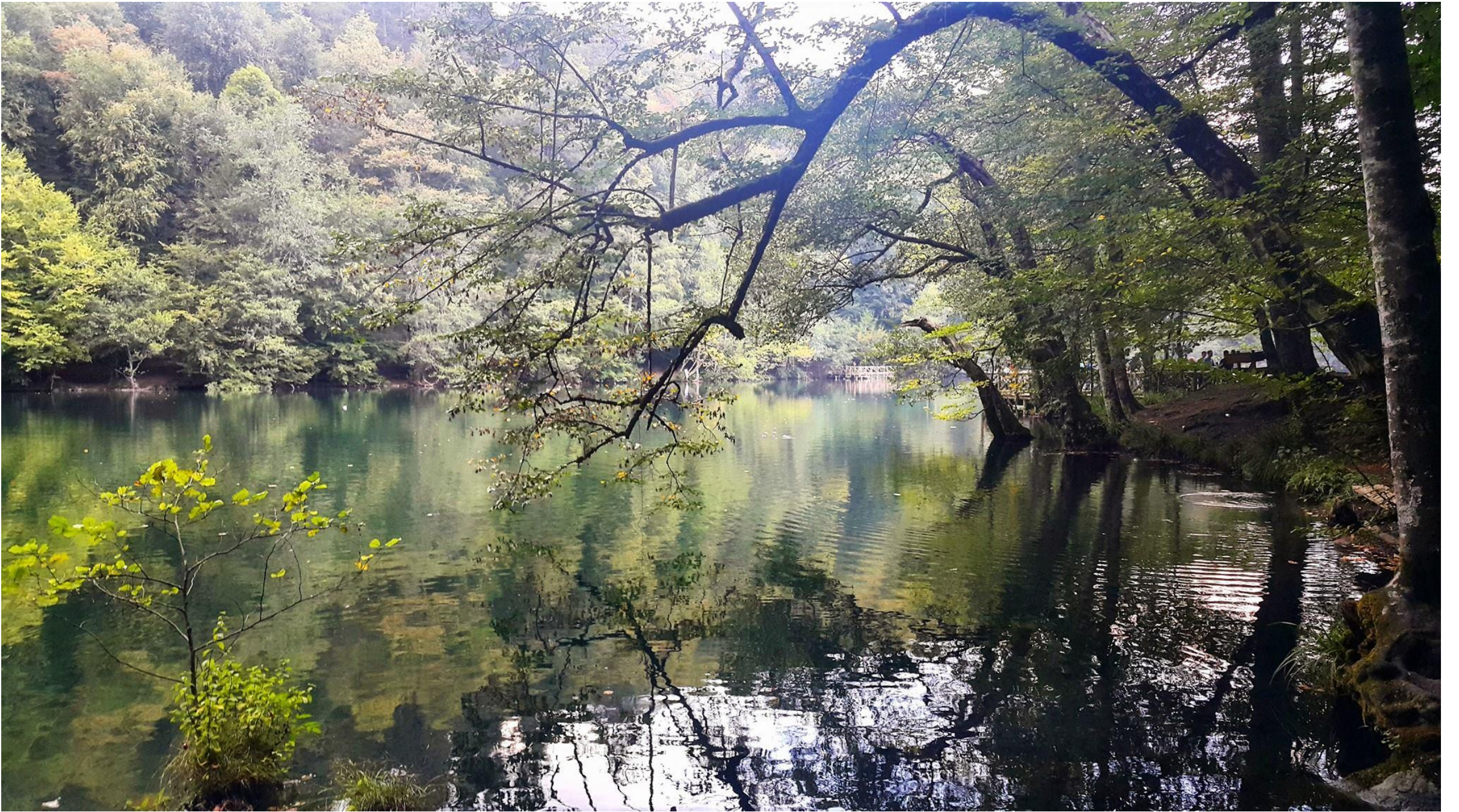

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖGR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Basitlik

1/3 Kuralı

Çizgiler

Denge

Çerçeveleme

Kesme

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

YALINLIK

Yalınliğı bir kavram olarak tanımlamak çok zor olmamakla birlikte, fotografik olarak uygulamak zordur. 'Karmaşık olmayan fotoğraflar' yalındır denilebilir. Ancak, arka planın rengi ve dokusu önemlidir. Yalınlık, boşluk demek değildir. Uçsuz bucaksız bir gökyüzünde süzölen bir martı, yemyeşil otlarla kaplı bir tarlada tek bir çiçek yalın kompozisyonlardır. Dar açıyla gören tele objektifler, konuyu çevredeki ayrıntılardan soyutlayarak yalınlık duygusunu vermekte etkilidir.

DERİNLİK

Temelde fotoğraf eni ve boyu olan iki boyutlu bir malzemedir. Herhangi birisi, deklanşöre bastığı anda mutlaka iki boyutlu bir fotoğraf çekebilir. Üçüncü boyut olan derinliği fotoğrafa katabilmek ise biraz zordur. Fotoğrafa baktığımız zaman kimi öğelerin yakında, kimilerinin ise biraz daha uzakta olduğunu anlayabiliyorsak, bu fotoğrafta derinlik vardır. Işığın yönü, net alan derinliği ve perspektif gibi özelliklerin kontrol edilmesiyle fotoğrafa derinlik duygusu verilebilir.

PERSPEKTİF

Perspektif, bize yakın olan objeleri büyük, uzak olan objelerin ise giderek daha küçük görünmesi etkisidir. Bu etki uzaklığı algılamamızı sağlar. İki boyutlu her türlü görsel malzemedeki üçüncü boyutu anlatmanın en etkili yoludur. Özellikle geniş açılı objektiflerin, perspektif etkisini ortadan kaldırma yeteneği vardır. Tele objektif ile uzaktan çekilen görüntülerde, konu ile arka plan arasında sanki hiç uzaklık yokmuş gibi algılanır. Bu etkiye 'perspektif yığılma etkisi' denir.

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

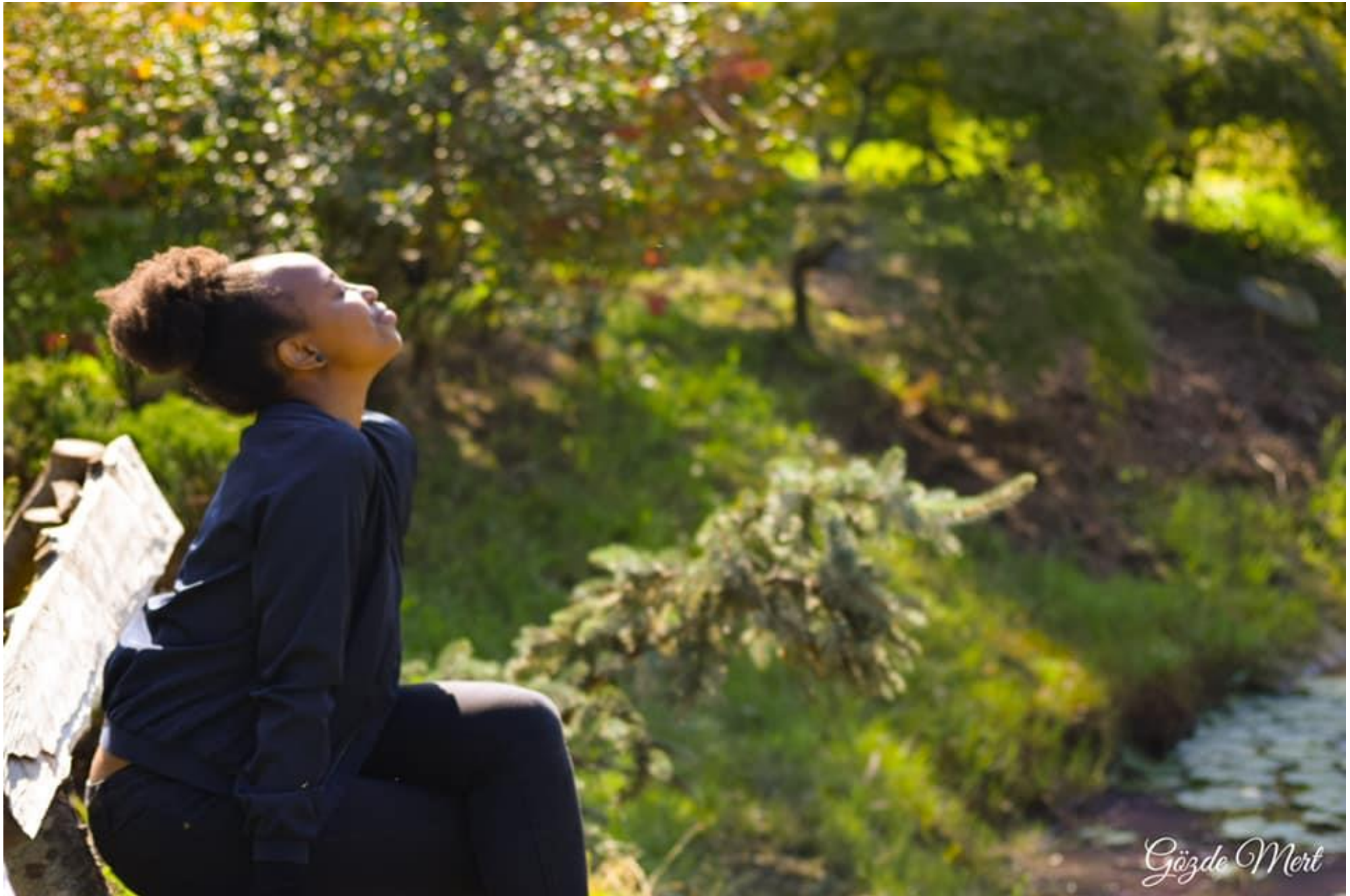

Gözde Mert

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

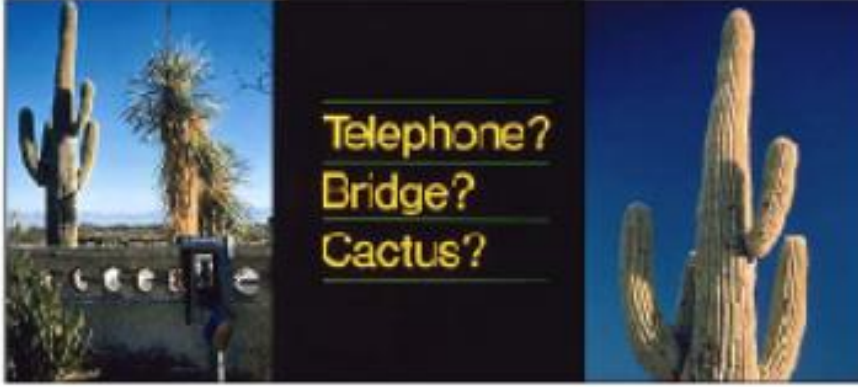

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Kompozisyon-Basitlik

DENGE/ORANLAR

Farklı renk ve parlaklık değerlerinin oluşturduğu kümelere 'leke'denir. Fotoğrafta yer alan her öge, aslında gözümüze çarpan lekedir. Bu lekelerin kapladıkları alan ile birbirlerine olan oranları önemlidir. Bu konuda kesin değerler olmamakla birlikte, kabul gören yaklaşımlar şöyledir:

Asıl konu, genel çerçeve içinde çok küçük kalmamalıdır. Konunun yeri iyi seçilmelidir. Genel olarak, altın kesim oranlarına uymak iyi sonuç verir. Konuyu, bir tarafa daha yakın yerleştirmeyi düşünürseniz, fotoğrafın ağırlık merkezini dengede kalabilmesi için ters yönde de lekeler yer vermeniz yarar vardır. Böylece, fotoğrafın dengesi korunmuş olur.

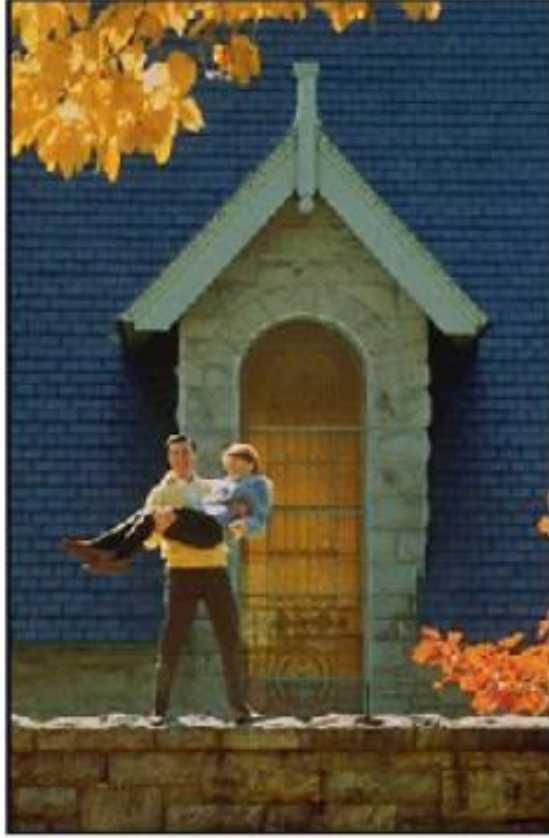
BOŞLUKLAR

Fotoğraflarımızda zaman zaman boşluklara da yer vermemiz gerekir. Üçgen çatılı bir ev, gökdelen, ağaçlar söz konusu olduğunda, fotoğrafın üst bölümünde, gözü rahatlatmak için biraz boşluk bırakılmalıdır. Benzer şekilde, insan ve hayvan fotoğraflarında da, modelin bakış yönüne boşluk bırakılması gerekir. Bu tür fotoğraflarda, modelin bakış yönünde bırakılan boşluğun, ters yöndeki boşluktan daha fazla olması önemlidir.

FORM BİÇİM

Fotoğrafı çekilecek konunun dış hatları, yani formunun büyük önemi vardır. Formun rahat algılanabilir olması, belirginliği artırır. Örneğin, bir binayı fotoğraflarken uygun ışık altında çekim yapılmalıdır. Binanın biçimi bu şekilde belirginleşebilir. Ağaçları, çiçekleri, böcekleri görüntülerken de, yaprakların ve dalların konuyu kapatmasını engellemeli ve istenilen formu bütün yalınlığıyla ortaya çıkaracak bir çekim açısı bulmalıyız.

Kompozisyon-Denge

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Doku: Konunun yüzeyinin belirginleştirilerek, bu yüzeyin fiziksel özelliklerini algılanabilir hale getirilmesiyle fotografik doku öne çıkartılabilir. Genellikle yatay ışık kullanımıyla, konunun yüzeyindeki girinti ve çıkıntıların algılanması sağlanır. Dokunun ortaya çıkarılmasında bakış yüksekliğimiz ile birlikte, konuya yansıyan bir ışığın varlığı önemlidir. Belirgin bir doku genellikle beraberinde ritmik bir yapılanmayı da getirir.

Ritm: Birbirini izleyen aynı nitelikteki lekelerin oluşturduğu yapıya ritmik yapı denir. Uygun bir bakış açısı seçilerek ritmin gücü artırılabilir. Birbirini izleyen elektrik direkleri, aynı anda aynı şeyi yapan insanların oluşturduğu diziler ritmik yapılardır. Ritm duygusu, gözü bir uçtan diğerine sürüklediği için fotoğraf çerçevesinin verimli bir şekilde kullanılmasını sağlar. Ritm sürekliliğinin sağladığı avantaj yanında, ritm bozukluğu da ilginç sonuçlar yaratabilir. Yanyana dizilmiş okul öğrencilerinin oluşturduğu ritmin, aralarına öğretmenlerinin yerleştirilmesiyle bozulduğu nokta, kendiliğinden güçlü bir ilgi merkezi haline gelecektir. Dokunun olduğu hemen her fotoğrafta ritm duygusuna rastlamak mümkündür, ancak ritmik her fotoğrafın mutlaka doku içermesi gerekmez. Elektrik direkleri bunun tipik örneğidir.

Gözde Mert

Dinamizm:

Sözcük anlamıyla hareketli olmayı ifade eden dinamizm, fotoğrafta çeşitli şekillerde kendini gösterebilir. İlk akla gelen etkisi, hareketli bir konunun düşük enstantane kullanımıyla ortaya çıkan görüntüsüdür. Hareket netsizliği olarak adlandırılan bu etki, durağan olmayan görüntülerin oluşturulmasında sık kullanılır. Tam tersine, yüksek enstantane kullanılarak havada dondurulmuş bir aksiyon sahnesi de dinamizmi vurgulayabilir. Derinliği olan bir fotoğrafta, hem ön planın hem de arka planın aynı derecede etkili olduğu durumlarda da dinamizm etkisi ortaya çıkar. Yani, konunun hareketli olması gerekmez. Bu etkiyi ortaya çıkaran, güçlü ritm duygusudur. İç içe geçmiş çerçeveler, üst üste binmiş ağaçlar, bir yamaca dizilmiş rengarenk evler dinamik etkiler oluşturur. Bu etkiyi vurgulamak için bakış açısının doğru seçilmesi ve uygun ışığın beklenmesi yeterlidir.

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Gözde Mert

Peter Lindbergh

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

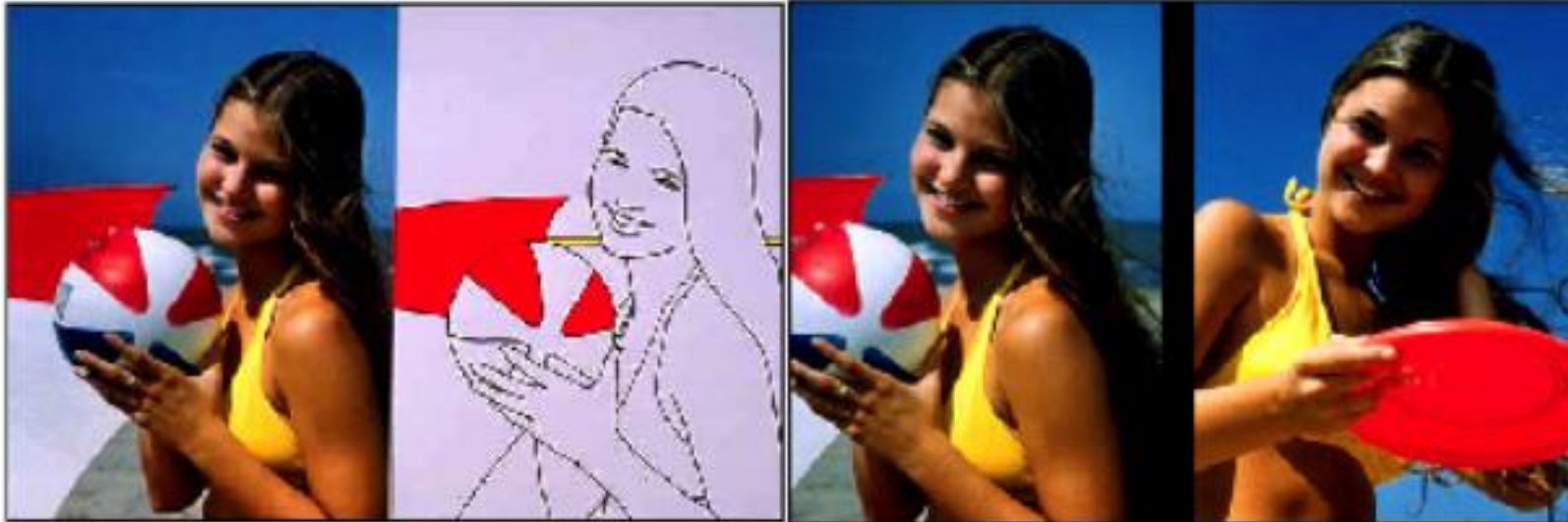
Gözde Mert

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

UYUM

Uyum ve uyumsuzluk, fotoğrafta sıkça başvurulan kompozisyon yaklaşımlarıdır. Fotoğrafta uyum, benzer özellikler taşıyan öğelerin bir arada kullanılmasıyla sağlanır. Uyum birkaç şekilde karşımıza çıkabilir:

Renk ve ton değerlerinde uyum: Görüntüde yer alan öğelerin benzer renklere sahip olması veya karşıt renklerden oluşan zıtlıklar.

Biçimde uyum: Yer alan nesnelerin aynı biçimde ve uyumlu olması. Balıkçının tezgahındaki balıklar..

Fonksiyonel (içeriksel) uyum: Objeleri birbiriyle ya da arka planlarıyla arasındaki ilişkide ortaya çıkan uyumdur. Sabanıyla tarlayı süren bir çiftçi, ikisi de gülümseyen iki çocuk.. Karşıtlıklarda kullanılabilir.

Grafik değerlerde uyum: Şemaların, çizgilerin birbiriyle olan uyumudur. Uzayıp giden bir yolun iki yanındaki elektrik telleri, çeşitli şekillerde içi içe geçmiş daireler..

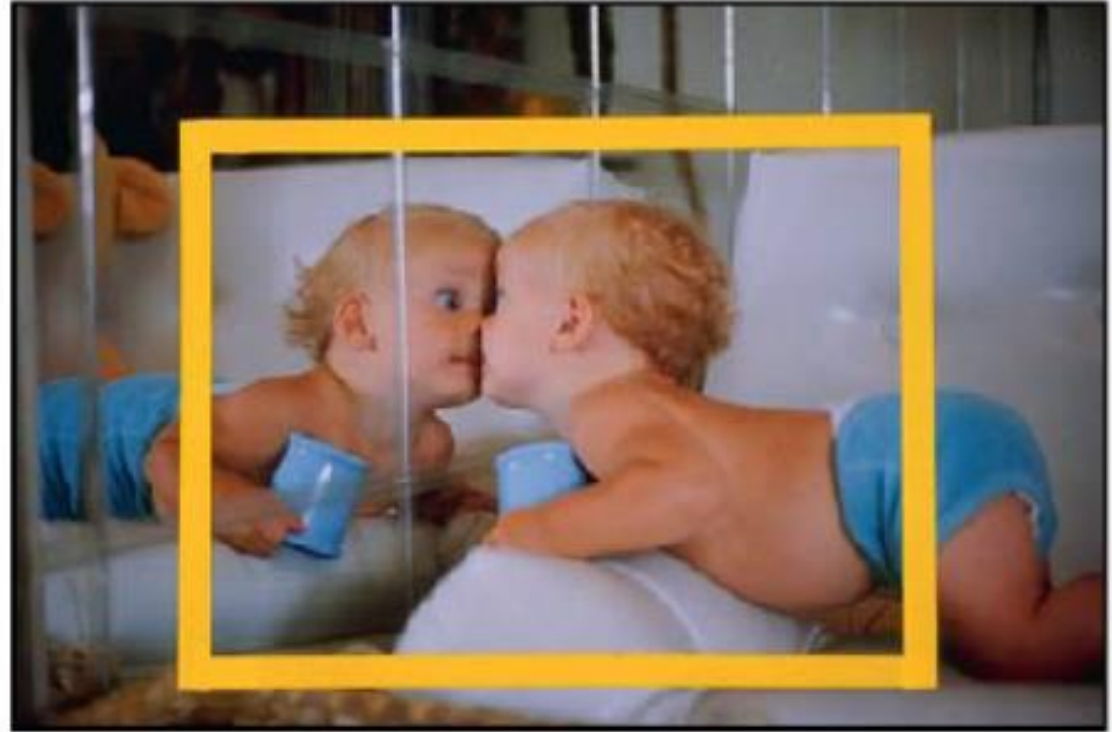
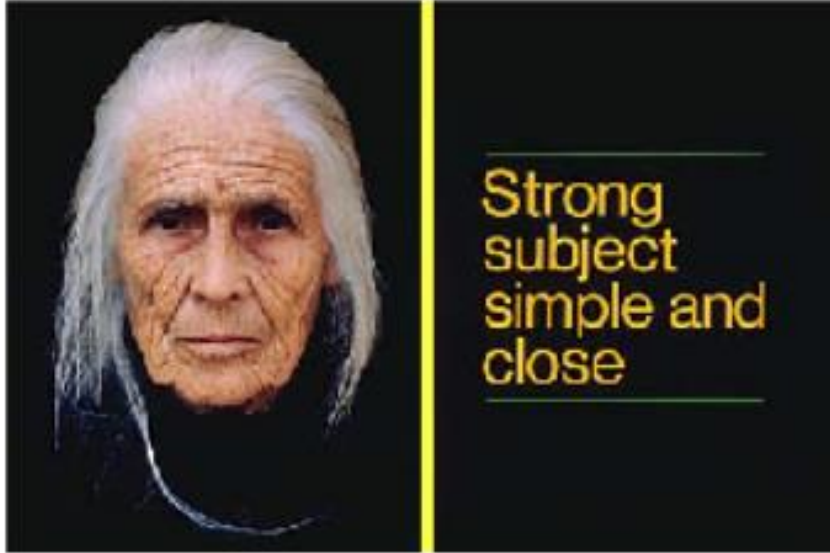
RENK

Fotoğrafçılığın vazgeçilmez ögesi olan renk, ışığın niteliklerine bağlı olarak değişim gösterir. Sert (kontrast) ışık altında renkler daha canlı görünürken, yaygın (difüz) ışık altında renkler yumuşar ve soluklaşır. Anlatım yönteminize bağlı olarak her iki durumda da ilgi çekici fotoğraflar oluşturabilirsiniz. Renkler arasındaki uyum kadar, karşıt renkler ve karşıtlıklar da güçlü bir kompozisyon oluşturabilir. Örneğin bütününü kırmızı gelinciklerden oluşan bir tarla etkileyicidir. Ancak, yemyeşil bir tarlanın içinde tek bir kırmızı gelincik daha da etkileyici olabilir. Ayrıca konuya iyice yaklaşarak yalnızca renk ve grafik değerleri ortaya çıkaracak soyutlamalar da yapılabilir.

UYGUN (KRİTİK) AN

"Uygun An"ın belirlenmesi, ya da "zamanlama"nın doğru yapılması önemli bir kompozisyon kriteridir. Fotoğrafın doğası gereği olay tek bir karede anlatılacağından, hareketli konularda doğru anı saptamak çok önemlidir. Fotoğrafçı mutlaka iyi bir gözlemci olmalı, olayı dikkatlice izlemeli ve hangi hareketlerin hangi sürelerde yapıldığını gözlemlemelidir. Uygun an yakalandığında doğru fotoğraf ortaya çıkarken, uygun an saniyenin onda birinde kaçırıldığında hiçbir değeri olmayan görüntüler elde edilmiş olur.

Kompozisyon-Güçlü Etki

Kompozisyon-Güçlü Etki II

Kompozisyon

DOĞRULTU / YÖN

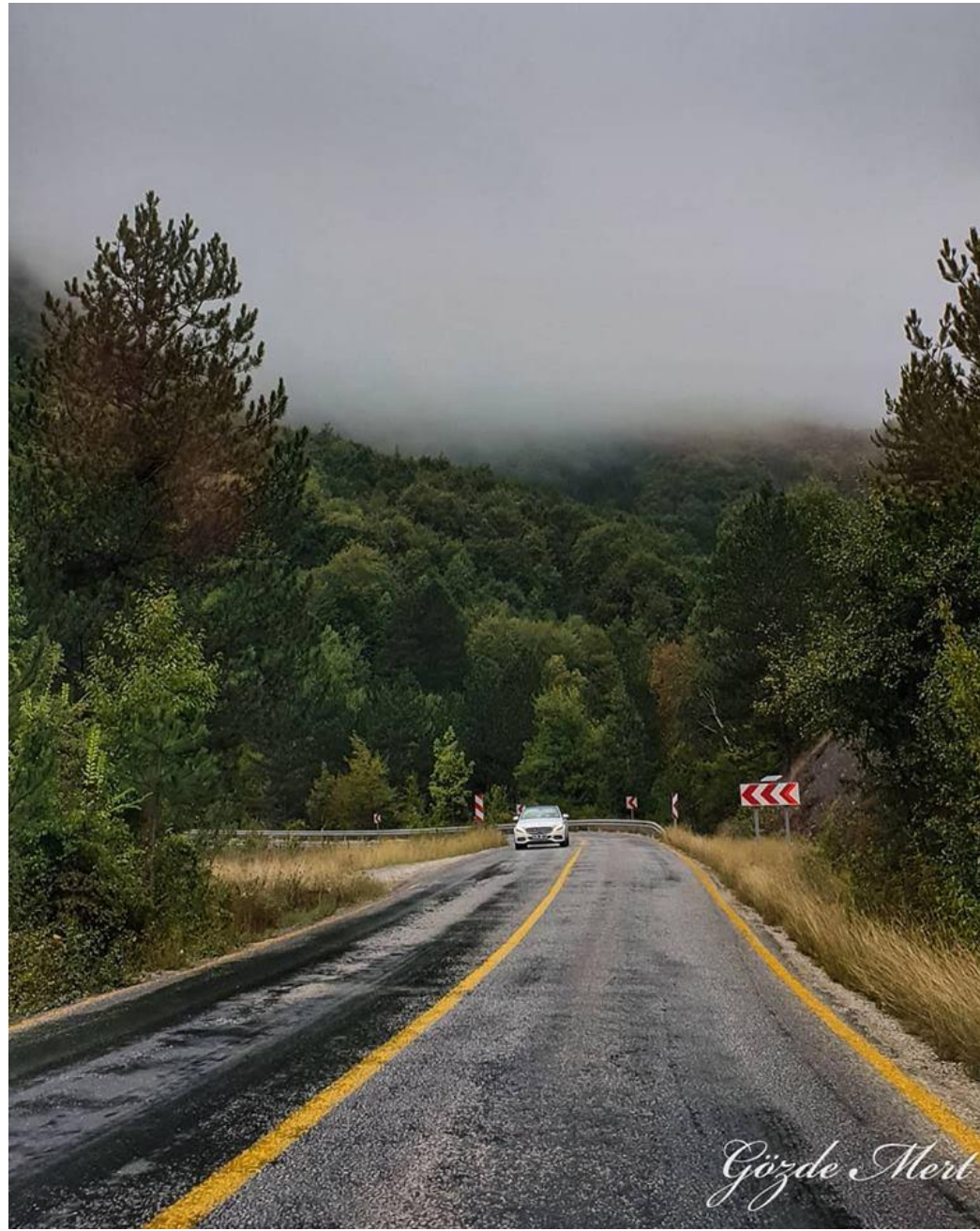
Fotoğraflarımızı estetik olarak daha çekici hale getirmek için objelerin doğrultu ve yönlerine dikkat etmeliyiz. Fotoğrafın içine doğru hareket, estetik olarak çok daha etkileyicidir. Bu yüzden profilden görüntülediğimiz insanların bakış ve gidiş yönlerinde daha fazla boşluk bırakmaya özen göstermemiz gerekir. Ayrıca, görüntümüzde yer verdiğimiz grafik çizgilerin doğrultusunda yerleştirdiğimiz bir obje kendiliğinden bir ilgi merkezi haline gelecektir. Çünkü, bu çizgilerin yönlendirilmesiyle izleyicinin gözü bu objeye doğru kayacaktır.

GRAFİK

Görüntülemeyi düşündüğümüz öğelerin biçimleri bazen bize çok bilinen şablonları anımsatır. X, Z, N, S, T, L, Y, H, U, W, V, /, +, # gibi harf ve semboller her izleyicinin dikkatini çekecek olan grafik şablonlardır. Bu tür grafik etkilerden yararlanmak, fotoğrafın gücünü arttıracaktır. Ayrıca üçgen, dörtgen, beşgen gibi çokgenler ile daire ve elips gibi kapalı formda olan çerçevelerin kullanımıyla da kapalı kompozisyon dediğimiz güçlü etki sağlanabilir.

Kompozisyon-Çizgiler

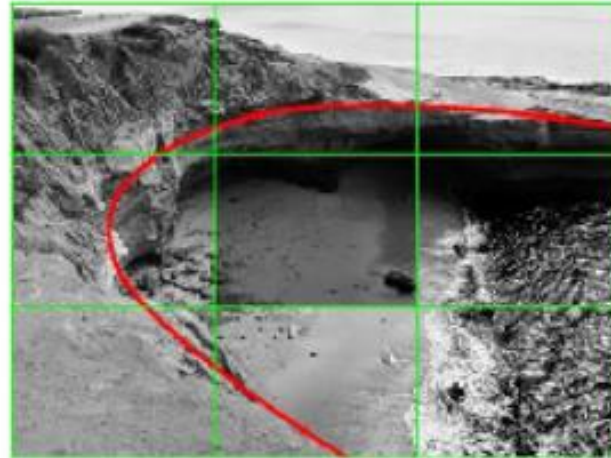
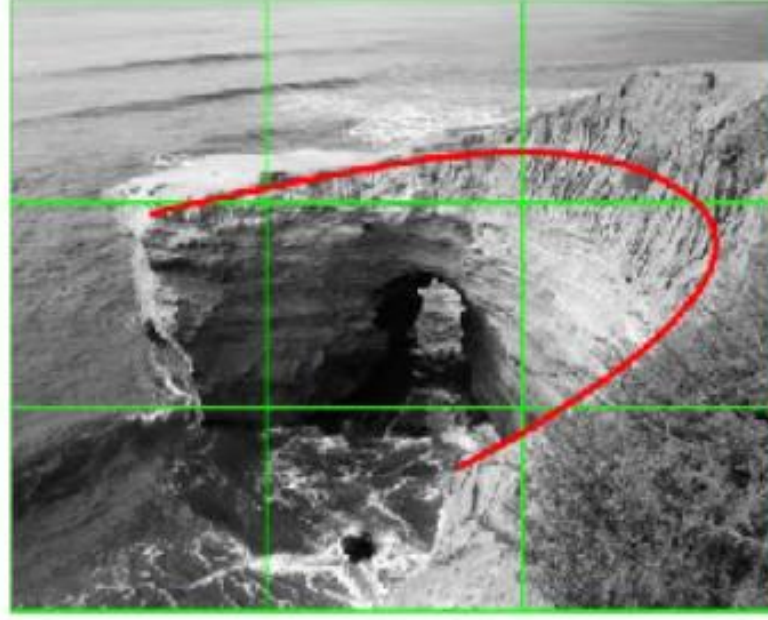

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT

Kompozisyon-Çizgiler

DR. ÖĞR. ÜYE. GÖZDE MERT